

Asia: VN/30314/2022

Arviomuistiot päästökauppadirektiivin toimeenpanosta (kiinteät laitokset, merenkulku ja lentoliikenne)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Viite: lausuntopyyntö diaarinumero VN/30314/2022, Arviomuistiot päästökauppadirektiivin toimeenpanosta (merenkulku)

Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK haluaa nostaa esiin seuraavia näkökulmia arviomuistioon koskien päästökauppadirektiiviä.

Kannanottomme on, että saaripoikkeuksen käyttöön ottaminen Suomessa vääristäisi kilpailua. Sen vuoksi ehdotamme ensisijaisesti, että saaripoikkeusta ei toteuteta Suomessa. Mikäli poikkeus otetaan käyttöön, korostamme valtioneuvoston päätösten tärkeyttä koskien poikkeuksen ulkopuolelle jääviä reittejä, tiettyjen meriliikenneyhteyksien epäedullisen kilpailutusasetelman korjaamiseksi. Perustelemme kannanottomme seuraavasti.

Kilpailutilanteen vääristyminen ja mahdolliset valtioneuvoston päätökset

Saaripoikkeuksen seurauksena näemme todellisena uhkana merialan kilpailutilanteen vääristymisen. Tämä tarkoittaisi kustannusnousua sekä varustamoille että elinkeinoelämälle. Uhkana ovat merkittävät taloudelliset menetykset ja meriliikennöinnin huomattava vähentyminen erityisesti rahtiliikenteen hakeutuessa kustannussyistä muille reiteille. Pohjanmaan elinkeinoelämälle – ja laajemmin Länsi-Suomelle – saaripoikkeus tarkoittaisi sitä, että rahtikustannukset nousisivat Vaasa–Uumaja-reitillä. Tämä vaikuttaisi hyvin negatiivisesti EnergyVaasa- energiaklusteriin, joka koostuu 160 yrityksestä, joiden yhteenlaskettu liikevaihto on vuosittain 5 miljardia euroa. Viennin osuus liikevaihdosta on yli 80 prosenttia. EnergyVaasan alueelle on suunnitteilla vuoden 2025 loppuun mennessä noin 1,2 miljardin euron arvosta uusia investointeja energiateknologiainfrastruktuuriin, mitkä edellyttävät kilpailukykyisiä ja toimivia kansainvälisiä väyliä.

Kilpailutilanteen vääristymisen korjaaminen edellyttäisi myös valtiontukitoimenpiteitä, koska se ei perustuisi markkinamekanismin häiriöttömään toimintaan, vaan merenkulun kilpailuolosuhteita vääristävään julkiseen toimenpiteeseen. Koska kyse olisi yksinomaan jäsenvaltion toiminnasta johtuvasta keinotekoisesta markkinahäiriöstä, sen korjaamiseen tulisi soveltaa SGEI-valtiontukisääntelyä (Services of General Economic Interest).

Merkittäviä kielteisiä vaikutuksia Suomen huoltovarmuuteen

Kilpailutilanteen vääristymisen aiheuttamalla markkinahäiriöllä olisi Merenkurkun meriliikenteen osalta kielteinen vaikutus kansalliseen huoltovarmuuteen. Huoltovarmuuskeskus on luokitellut Merenkurkun liikenteen raportissaan Merenkulun huoltovarmuus ja Suomen elinkeinoelämä – toimintaympäristön tarkastelu vuoteen 2030 yhdeksi Suomen kauppamerenkulun pääväylistä ja pitää Merenkulun huoltovarmuutta elintärkeänä Suomelle. Myös arviomuistiossa todetaan, että Vaasa-Uumaja-yhteysväli on huoltovarmuuden kannalta merkityksellinen varsinkin Itämeren meriliikenteen häirintätilanteessa. Tämä näkökulma on nykyisessä maailmanpolitiikan tilanteessa todella huomionarvoinen ja se on syytä ottaa lakivalmistelussa vakavasti.

Vaikutukset Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamiseen

Saaripoikkeus viivästyttäisi myös merenkulun vihreää siirtymää. Paine päästöttömien merenkulkuratkaisujen investointeihin ja käyttöönottoon siirtyisi saaripoikkeuksen myötä tulevasuuteen. Nämä investoinnit ovat edellytyksiä tulevaisuuden kestäville ja kilpailukykyisille toimijoille merenkulkualalla. Saaripoikkeuksen käyttöönotto vaikeuttaisi sekä kansallisella tasolla Suomen hiilineutraaliuspäästötavoitetta vuoteen 2035 mennessä, että paikallisella tasolla esim. Vaasan kaupungin tavoitetta olla hiilineutraali 202X.

Stefan Råback

Toimitusjohtaja

Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK

050 590 2525 stefan.raback@vasek.fi

Anna Måtts-Fransén

Logistiikka-asiantuntija

Vaasanseudun Kehitys Oy VASEK

044 512 6320 anna.matts-fransen@vasek.fi

Råback Stefan
Vaasanseudun kehitys Oy VASEK